

§163

Inrättande av ett garantiinstrument för norra Sverige (RUN/472/2019)

Sammanfattning

De fyra nordliga regionerna (Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland Härjedalen) har i dialog med Europeiska Investeringsfonden (EIF) diskuterat möjligheten att utforma ett erbjudande som möjliggör etablering av ett garantiinstrument för norra Sverige. Att inrätta ett garantiinstrument, enligt EIFs analys och rekommendation, innebär att medverkande regioner skapar en mekanism med kapacitet att påverka aktörerna på kapitalmarknaden. Avsikten är att påverka kapitalmarknaden genom garantiinstrumentet så att företagens tillgång till krediter förbättras. Instrumentet förväntas öka företagens möjligheter att erhålla lånefinansiering påtagligt med stöd av ett garantibelopp som regionerna använder för att bära risk som bankerna inte är beredda att bära i gles- och landsbygdade regioner. För att uppnå syftet gör regionerna en placering på € 50 per regionkommunmedlem i sina respektive regioner. De placerade pengarna är regionernas tillgång under instrumentets livstid. Kontot administreras av EIF, under garantiinstrumentets livstid på 18 år, enligt villkoren i det avtal mellan EIF och de fyra regionerna, som reglerar instrumentet. Efter instrumentets livstid återgår återstående medel till regionerna. Region Jämtland Härjedalens placering föreslås tas från revolverande medel inom Mittkapital samt från 1:1-anslaget (regionala tillväxtmedel).

Motiv för att inrätta ett garantiinstrument för Norra Sverige

Norra Sverige påverkas av flera mekanismer som hämmar regionens företag, begränsar investeringar och hämmar framför allt de mindre företagens konkurrenskraft. I jämförelse med andra befolkningstätare regioner som ligger närmare stora marknader påverkas de nordliga regionerna av lägre värderingar av företagssektorns alla tillgångar såsom, fastigheter, kompetens, IP, kassaflöde, produktportfölj, orderböcker m.m. De lägre värderingarna som banker och andra finansiärer sätter på företag i gles- och landsbygdsregioner leder till sämre tillgång till krediter, och högre räntor beroende på företagets lokalisering. Ett garantiinstrument syftar till att utjämna konkurrensvillkoren för företag i Norra Sverige samt öka/förbättra företagets lånemöjligheter. Genom att inrätta garanti stöttar regionerna företagen i regionerna och inte bankerna. Garantiinstrument är en välbeprövad metod för regional utveckling inom Europeiska Unionen.

Norra Sverige karaktäriseras av små arbetsmarknader där det är svårare att finansiera företagets investeringar. Eftersatta eller uteblivna investeringar gör att företagets försättningar för att upprätthålla sin konkurrenskraft, och på sikt att existera är hotad. Logiken bakom detta, och effekter av fenomenet är uppmärksammat av OECD (2017) i den Territorial Review som utfördes på uppdrag av Northern Sparsley Populated Areas (NSPA) medlemmar. I tillägg till detta har Tillväxtanalys i 2019:7, Företagens finansiella förutsättningar dragit slutsatsen att garantiinstrument kan ge företag i lands- och glesbygd förbättrade förutsättningar.

Förberedelser fram till nu

Med stöd av OECDs analyser och rekommendationer har de fyra regionerna i samverkan med EIF genomfört en First Market Test i de fyra nordliga regionerna. First Market Test innebär att EIF besöker ledningarna för de banker som överväger att använda garantiinstrumentet i sin kreditgivning. Sammanfattningen av den är att bankerna bekräftar att det föreligger ett behov av riskavlastning för regionernas företag och att flera banker med stark närvaro i norra Sverige bekräftar behovet av förstärkta säkerheter för företagen samt bekräftar att de är intresserade av att vara intermediär. Följande aktiviteter har genomförts:

- EIF har besökt alla regioner för dialoger med förtroendevalda och tjänstepersoner.
- De regionala utvecklingsdirektörerna i de fyra regionerna har lett processen och har inrättat en arbetsgrupp med representanter för de fyra regionerna som arbetat fram föreliggande underlag.
- Arbetsgruppen har utformat förslag till regler och begränsningar för användandet av garantiinstrumentet i nära samarbete med EIF. Förslaget beskriver vilka målgrupperna är och hur garantiinstrumentet skall kunna fungera för företag, banker och samverkande regioner.
- Arbetsgruppen föreslår grunderna i ett samarbetsavtal mellan regionerna som begränsar och fördela riskerna mellan regionerna.

Det är avgörande att regionerna etablerar ett samarbete för att garantiinstrumentet skall kunna skapas. Ingen av regionerna är tillräckligt stor för att kunna uppnå detta på egen hand. Samarbetet regleras i ett samarbetsavtal som reglerar fördelning av kostnader.

Förslag till beslut

1. Regiondirektören får i uppdrag att utreda förutsättningar att nyttja Mittkapital som avtalspartner vid upprättande av ett garantiinstrument med Europeiska Investeringsfonden (EIF) samt att revolverande medel inom Mittkapital kan användas som placering för garantiinstrumentet.
2. Uppdraget skall återredovisas vid regionala utvecklingsnämndens sammanträde i november 2019.

Beslut

1. Regiondirektören får i uppdrag att utreda förutsättningar att nyttja Mittkapital som avtalspartner vid upprättande av ett garantiinstrument med Europeiska Investeringsfonden (EIF) samt att revolverande medel inom Mittkapital kan användas som placering för garantiinstrumentet.
2. Uppdraget skall återredovisas vid regionala utvecklingsnämndens sammanträde i november 2019.

Jäv

Jörgen Larsson (C) anmäler jäv och deltar inte i beslutet.

Regionala utvecklingsnämnden

2019-10-22

Expedieras till

Regiondirektör
Regional utvecklingsdirektör
Områdeschef Näringsliv

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Inrättande av ett garantiinstrument för norra Sverige
- Beskrivning Regionalt garantiinstrument